

Vårt Falun

**Å-rummet
börjar ta
form**

*Skidboom
i Falun*

**POLITIKER
MANIFESTERADE**

*Livskvalitet
i Sågmyra*

Evenemang december–mars

FALUN

/I detta nummer

Foto: Ulf Palm

Barnfamiljer lockas till Sågmyra. Sid 4-5

Foto: Ulf Palm

Första etappen av Å-rummet. Sid 8

Foto: Kari Östning

Skidboom i Falun. Sid 12-13

Foto: Ulf Palm

Min vardag: Per Staffas. Sid 16

Foto: Anders Norin

Dammar i Svärdsjövattendraget. Sid 11

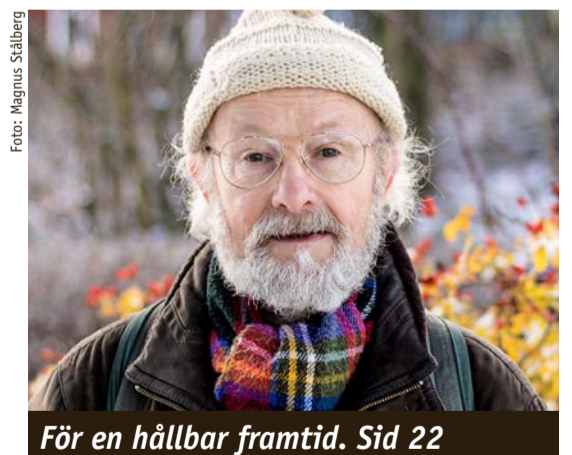

Foto: Magnus Ståhlberg

För en hållbar framtid. Sid 22

FALUN

VÅRT FALUN GES UT AV FALU KOMMUN FYRA GÅNGER OM ÅRET. Ansvarig utgivare: Emelie von Bothmer, emelie.von.bothmer@falun.se. Redaktörer: Peter Dahlkvist, peter.dahlkvist@falun.se, Anders Norin, anders.norin@falun.se, Kari Östning, kari.ostning@falun.se. Grafisk produktion: Ryter kommunikationsbyrå. Tryck: MittMediaPrint. Distribution: Svensk Direktreklam. Frågor eller synpunkter på innehållet? Välkommen att mejla till redaktionen@falun.se eller ring 023-830 80. Nästa nummer: Vårt Falun nr 1-2018 kommer i din brevlåda i mars. OMSLAGET, FOTO: Ulf Palm.

Klimatkomparerad
Gruppårsändelse
DEN HÄR TRYCKSAKEN ÄR
KLIMATKOMPENSERAD HELA VÄGEN
FRÅN TRYCK TILL DISTRIBUTION
AV SVENSK DIREKTREKLAM.

MILJÖMÄRKT
341 673
Trycksak

Faluns andra familjecentral finns i Britsarvet och nu slår den upp sina dörrar för barn och föräldrar i området. – Öppna förskolan är navet i verksamheten, en mötesplats där nyblivna föräldrar kan mötas för samtal, lek och sång, berättar förskolläraren Titti Almqvist.

TEXT: EWA BROBÄCK FOTO: MAGNUS STÅLBERG

Tanken med familjecentralen är att det ska vara hemtrevliga och kravlösa lokaler, där att barnen och deras föräldrar ska möta olika yrkesgrupper och specialister på ett naturligt sätt. Den 4 december var det invigning.

/Britsarvets familjecentral

Adress:

Norra järnvägsgatan 18,
vägg i vägg med vårdcentralen.

Öppettider:

måndag–fredag kl. 08.30–15.30.

Tel: 023-874 69

www.falun.se

Facebook: Elsborgs öppna förskola

- Barnvårdscentral
- Mödravårdscentral
- Öppen förskola
- Föräldrautbildning
- Socialrådgivare
- Barn- och mödrahälsovårds-psykologer

Mödra- och barnhälsovård riktar sig till dem som har listat sig för vårdcentralerna Britsarvet och Grycksbo. Öppna förskolan och socialrådgivare är verksamheter som är öppna för alla som bor i Falu kommun.

NU ÖPPNAR FAMILJECENTRALEN BRITSARVET

Alla barnfamiljer är välkomna

■ **OMSORG/** Sakta men säkert har den gula längan vid Norra järnvägsgatan tagit form, och nu är den äntligen färdig. Familjecentralen Britsarvet, som ligger vägg i vägg med vårdcentralen. Det som är unikt med en familjecentral är att kommunen och landstinget går ihop och samverkar under samma tak.

– Vårt gemensamma mål är det förebyggande arbetet, tidiga insatser och att vi ska vara en mötesplats där barnfamiljer ska kunna knyta kontakter och hitta vänner, säger Carina Linder, avdelningschef med Landstinget Dalarna som huvudman. Hon visar runt i lokalerna som består av café, lekrum, ateljé, kontors- och mötesrum samt personalrum och toaletter.

– Den nya familjecentralen är verkligen efterlängtat, berättar hon.

Allt under samma tak

När Vårt Falun besöker familjecentralen i mitten av november har det mesta kommit

på plats. Det luktar alldeles nytt i korridoren och i den ljusa lekhallen väntar färgglada leksaksbåtar i trä på att leken ska börja.

– Familjecentralen Britsarvet kommer att fungera som den som har funnits i Elsborg sedan 2011, och vi kommer också att samarbeta och dela resurser med varandra, fortsätter Carina Linder.

Hon berättar att blivande föräldrar först brukar komma i kontakt med mödrahälsovården som finns vägg i vägg med familjecentralen. När barnet är fött är det inte många steg över till barnhälsovården, och för den som behöver extra stöd i sin föräldraroll finns både socialrådgivare och psykolog.

– Vi vet av erfarenhet att det underlättar att be om hjälp och stöd eftersom föräldrarna möter olika yrkesgrupper och specialister på ett naturligt sätt i familjecentralens kravlösa och hemtrevliga lokaler, säger Louise Marwig-Nilsson som är samordnare för verksamheten och chef för öppna förskolan.

"Vi har planerat för och sett fram emot den här familjecentralen i sex år så nu känns det väldigt roligt att allt börjar falla på plats"

Carina Linder, avdelningschef på familjecentralen Britsarvet

Grupper där papporna är fler

Familjecentralen är kanske särskilt viktig för den som är nyinflyttad och som inte känner någon alls i Falun.

– På familjecentralen Elsborg ser vi att i vissa grupper är papporna till och med fler än mammorna. Det beror på att papporna ofta tar över föräldradigheten när barnen är cirka 8-9 månader, berättar Titti Almqvist som räknar med att ta emot cirka 300 besökare per vecka.

Öppna förskolan kommer att vara öppen måndagar till fredagar.

– Vi kommer även att ha riktade grupper som babyrytmik, spädbarnsmassage, ”krypgrupper” samt språkcafé, säger Louise Marwig-Nilsson som tycker att det är jättespännande att få dra igång en helt ny verksamhet.

– Vi har planerat för och sett fram emot den här familjecentralen i sex år så nu känns det väldigt roligt att allt börjar falla på plats, tillägger Carina Linder. ■

Livskvalitet

LOCKAR BARNFAMILJER TILL SÅGMYRA

I Sågmyra finns det en tydlig gemenskap och ett rikt föreningsliv. Barnkullarna växer åter och allt fler inser **charmen att bo här** nära naturen. Trots tidigare nedläggningar av butiker och bibliotek så ser Sågmyraborna framåt och har många idéer för att utveckla sin hemort.

TEXT: PETER DAHLKVIST FOTO: ULF PALM

Helena Moström har bott i Sågmyra i 13 år och trivs väldigt bra. Hon är en av de drivande bakom det rika föreningsliv som finns på orten.

Linneas nyöppnade "Fik & Butik" välkomnar gästerna med hembakt fikabröd och försäljning av stickade alster i mysig nostalgimiljö.

Fiket är populärt i alla åldrar. Här ett par Sågmyratjejer som passade på att ta var sin läsk och chokladboll.

■ **BO OCH LEVA/** När vi besöker Sågmyra visar sig orten från sin bästa sida. Det är en strålande dag och det första tunna snölagret har fallit ner. Vi träffar Helena Moström som lovat vara vår guide. Hon har bott här i 13 år och berättar målande om alla föreningar, gemenskapen och hur barnkullarna i skolan åter växer.

– Det är barnen som står för utvecklingen av Sågmyra, säger Helena som också är lärare och ordförande i skidklubben.

Vad är det som kännetecknar Sågmyra tycker du?

– Vi har ett rikt föreningsliv och nästan allt som händer här året om bygger på ideellt arbete. Tack vare att vi under alla år haft folk som kommit hit och jobbat så upplever jag också att det är mer öppet i Sågmyra. Många som flyttat hit har gjort ett aktivt val att bo på ett mindre

ställe med livskvalitet och närhet till naturen. Det är också många som har företag, säger Helena. *Vilka krav har ni på kommunal närvaro och service?*

– Vi väntar oss inte samma service som i staden men vill ändå att kommunen ibland hjälper till. Vi är jättegglade att skolan blev kvar men tyvärr försvann biblioteket tidigare i år.

Vackra vyer och nära till naturen

Vi får bland annat se utsikten över Sågmyraparken med den stora fina dansrotundan i förgrunden och får en visning av Svengårdens skidlekplats. Även om ortsborna gör det mesta själva så har de bland annat fått kommunalt bidrag för att köpa en spårdragande fyrhjuling med bandsats, och bidrag till belysning av den gamla banvallen.

"Vi har ett rikt föreningsliv och nästan allt som händer här året om bygger på ideellt arbete."

Helena Moström

– Det blev jättebra, det är många som nu använder banvallen till promenader även när det blivit mörkt, säger Helena.

Vid skolan är det liv och rörelse. Förskolebarnen åker nerför en liten backe på skolområdet och föräldrar hämtar sina barn. Frida Andersson jobbar i Insjön och går hem från förskolan med döttrarna Lucia och Angelina.

– Det är en lugn och trygg by. Det vi saknar mest just nu är en mataffär, säger Frida.

Bredvid skolan har Linnea Mattsson nyligen öppnat fik och butik i den gamla IMA-butiken. I lokalen såldes tidigare allt från cyklar till tvättmaskiner. Lokalerna har också inhyst bland annat telegraf, fritids, loppis och en närbutik genom åren.

– I säkert 20 år har jag drömt om att starta företag inom hantverk och kom på idén att kombinera det med ett café, säger Linnea.

/Sågmyra

I Falu kommuns västra hörn ligger Sågmyra, en tätort med cirka 600 invånare (552 personer 2015). Den gamla yllefabriken är ett tydligt kännetecken för den som passerar. I Tidstrands yllefabrik producerades tyger, plädar, filtar och garner från runt årsskiftet 1900 till slutet av 1970-talet. Under storhetstiden cirka år 1950 jobbade uppåt 1 000 personer här.

Dags att hämta barnen på förskolan. Frida Andersson, till vänster tycker att det är bra och tryggt i Sågmyra men saknar en livsmedelsbutik. Barnen heter Lucia och Angelina. Malin D'Agostino till vänster hämtade barnen Milo, Lia och Isabella på förskolan. Ett av barnen är utanför bild.

Linnea visar flera stickade alster och lokalen är en kombination av nostalgicafé, försäljning av hantverk, ekologiska leksaker och återbruk. Det hörs skratt från några gäster som placerat sig vid pinnsoffan och vid ett annat bord samtalat två tjejer över var sin läsk.

– Allt fikabröd är självklart hembakt, säger Linnea.

Upplevelser och julmarknad 22 december

Den gamla fabriken i tegel är mäktig och kanske det största kännetecknet för Sågmyra. Den nuvarande ägaren äger också herrgården. En av de nya hyresgästerna i fabriken är Movieland som planerar att öppna officiellt under 2018.

Här kan du då uppleva filmhjältar och film-bilar från en mängd olika filmer.

Det verkar som att butiksetableringarna gått

lite i vågor på fabriksområdet, och efter flytten av flera butiker för cirka två år sedan är det åter på väg att vända. Här finns förutom Movieland bland annat godisbutik, café, loppis, museum och flera butiker i den gamla ylleboden.

↑
Movieland är en av de nya hyresgästerna i den gamla yllefabriken

– Det som gjort att vi överlevt är att folk tycker det är trevligt att komma till Sågmyra, säger Jenny Schäfer som driver Trend och Tradition, outlet och byggnadsvårdsbutik.

Jenny Schäfer äger nu hela träbyggnaden som tidigare varit yllebod.

– Vi vill att det ska bli ett upplevelsehus/varuhus och söker nu med ljus och lycka efter någon som kan starta en klädbutik på övervåningen.

Det pratas om en sen julmarknad, kan du berätta lite om den?

– Ja, vi ska ha en julmarknad här i Sågmyra den 22 december. Det blir trevlig atmosfär både ute och inne, med både traditionella inslag och lite nya i form av Star Wars-karakterer från Movieland. Jag hoppas att så många som möjligt kommer hit till årets sista julmarknad. ■

Här kan du se alla **aktuella planer** och **byggprojekt** i Falu kommun. Mer information hittar du på falun.se. Har du frågor, hör av dig till kontaktcenter, tfn 023-830 00.

Mycket på gång

I FALU KOMMUN

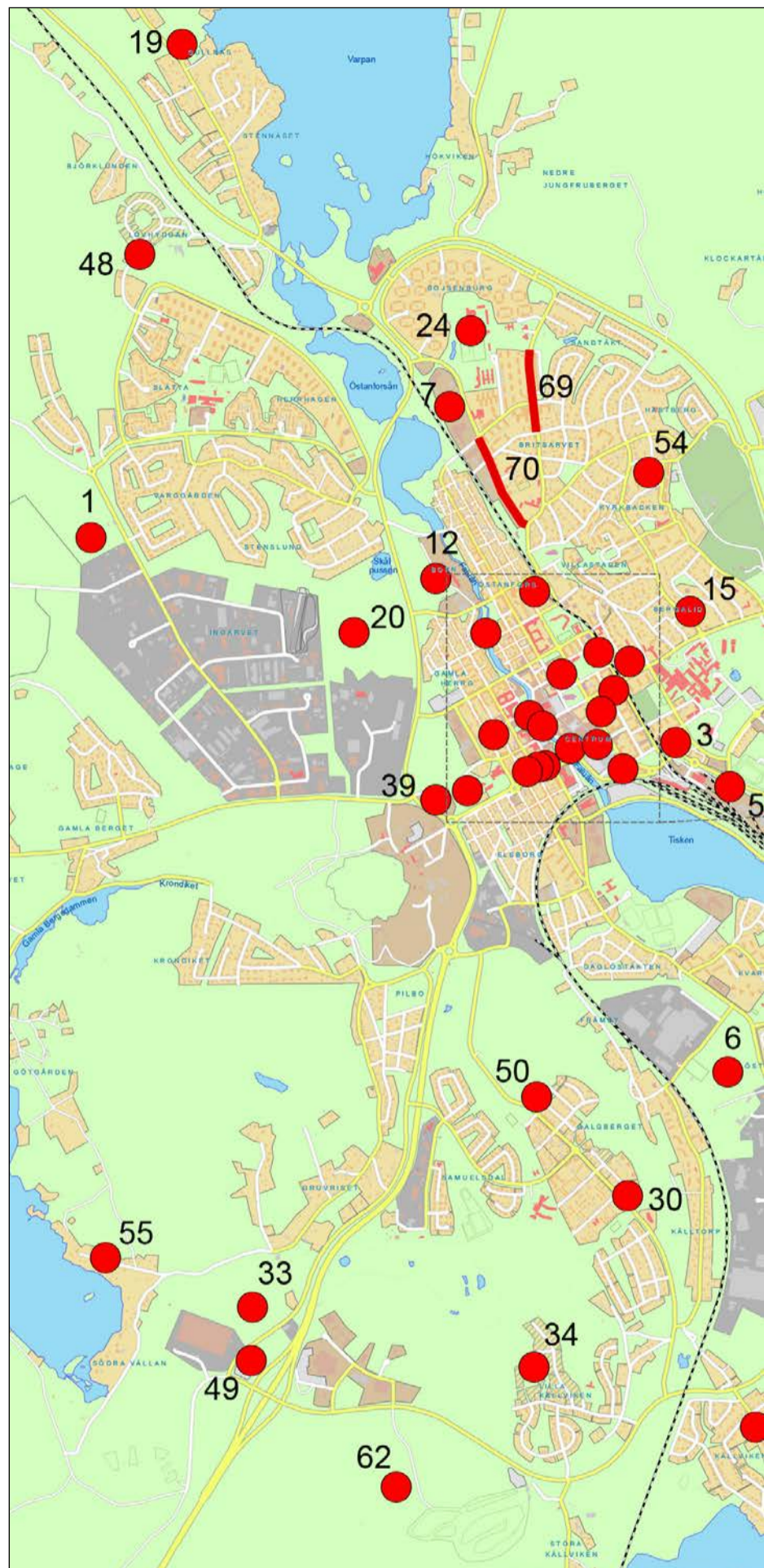
/PLANER

- 1 **Ingarvet.** Planläggning för utökning av Ingarvets industriområde.
- 3 **Parkgatan.** Planläggning för bostäder.
- 4 **ICA Maxi.** Planläggning för utbyggnad.
- 7 **Gamla vattenverket.** Planläggning för bostäder.
- 8 **Högboområdet.** Planläggning för bostäder.
- 9 **Korsnäsavägen/Hälsinggårdsvägen.** Planläggning för bostäder.
- 10 **Dalviks fritidsområde.** Planändring för bostäder.
- 11 **Östra Humlebacken.** Planläggning för bostäder.
- 12 **Born.** Planläggning för nytt bostadsområde.
- 13 **Västra Hosjö.** Planläggning för trafikplats och cykelväg.
- 15 **Bergalid.** Ändring av plan för nytt bostadshus.
- 16 **Bolagshyttan.** Planläggning för bostadshus.
- 18 **Kv Posten.** Planläggning för bostäder.
- 21 **Nordvästra delen av Myran.** Planläggning för verksamheter och bostäder.
- 22 **Borgärdet.** Planläggning för småhusområde.
- 24 **Britsarvsskolan/Tegelbruksskolan.** Planläggning för vårdboende m.m.
- 32 **Storgårdsvägen Bjursås.** Planläggning för bostäder.
- 33 **Västra Tallen.** Planläggning för verksamheter.
- 37 **Kvarteret Rödbro.** Planändring för bostäder.
- 42 **Kvarteret Trumbäcken.** Planläggning för ny hotellentré.

- 54 **Kyrkbacksvägen/Polhemsvägen.** Planläggning för bostäder.
- 55 **Vällanstigen.** Planläggning för bostäder.
- 56 **Sundborns centrum.** Planläggning för bostäder, skolan och lokaler.
- 57 **Årummet.** Planläggning pågår parallellt med första utbyggnadsetappen.
- 61 **Strandvägen.** Planläggning för bostäder.
- 62 **Källviksberget/Simonsberget.** Planläggning för småhusområde.
- 63 **Nordvästra Lugnet.** Planläggning för verksamheter.
- 71 **Bjursås Skicenter.** Planläggning för småhusområde.
- 72 **Önsgärdesvägen i Vika Kyrkby.** Planläggning för bostadshus.

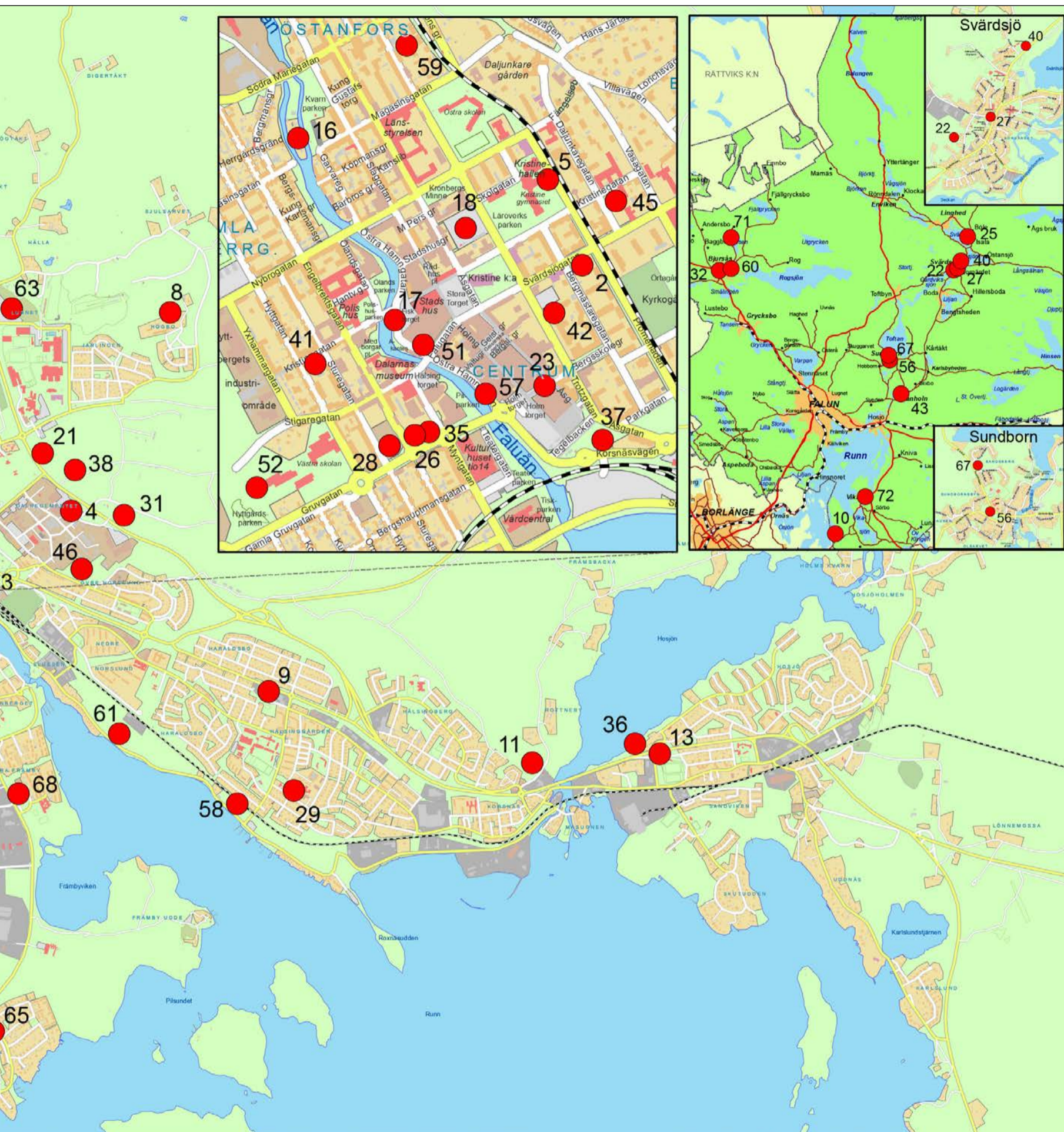
/BYGGPROJEKT

- 5 **Kristinegymnasiet.** Tillbyggnad av skola med nytt fläktrum.
- 6 **Främby.** Byggnad av vildvattenpark.
- 17 **Fisktorget.** Ombyggnad av Spruthuset med ny restaurang och bryggeri.
- 19 **Gamla Grycksbovägen.** 11 nya enbostadshus, inflyttning pågår.
- 20 **Syrafabriken.** Nybyggnad av datahall och vaktlokal.
- 23 **Lydias terrass Bergsskolegränd.** Anläggande av park med överdäckning av lastkaj.
- 26 **Västra Falun 8.** Nybyggnad av ca 40 lägenheter, brf Hyttbäcken.
- 28 **Teatern 11.** Nybyggnad av flerbostadshus, Kopparstaden.

- 29 **Hälsinggården.** Bostadsrätter BoKlok, inflyttning pågår.
- 30 **Galgerberget.** Nybyggnad av flerbostadshus, SHH Bostadsproduktion AB.
- 31 **Myran.** Utbyggnad av område för verksamheter.
- 34 **Lilla Källviken.** Utbyggnad av gator och försäljning av småhustomter, samt nybyggnad av bostadsrätter i form av parhus, kedjehus och radhus samt förskola.

- 35 **Västra Falun 4.** Nybyggnad av 21 hyreslägenheter.
- 36 **Hosjöstrand 2-4.** Ombyggnad och renovering av flerbostadshus.
- 39 **Gruvbron.** Nybyggnad av COOP livsmedelsbutik.
- 40 **Borgärdet.** Nynivigd tankstation.
- 41 **Stigaren 1.** Nybyggnad av flerbostadshus, Gamla Brandstation AB.
- 43 **Risholmsgården.** Tillbyggnad av vård- och omsorgsboende med 20 lgh.

- 48 Herrhagskogen. Utbyggnad av gator och tomtförsäljning pågår.
- 49 Tallen. Nybyggnad av bilhall.
- 50 Järngränd/Svavelgränd. Byggnation av 9 småhus.
- 51 Falan 22, Falugatan. Tillbyggnad flerbostadshus 19 bostadsrätter.
- 53 Resecentrum. Ny bilparkering.
- 59 Trotzgatan 48. Nybyggnad av radhus och flerbostadshus.

- 60 Bjursås. Nybyggnad av skola.
- 67 Sandsberg, Sundborn. Nybyggnad av 12 bostadsrätter, Hultqvist.
- 68 Torkils väg Främby. Nybyggnad av 14 radhus.

/ÖVRIGT

- 2 Cykelöverfarter på huvudcykelstråk (Svärdsjögatan/Promenaden).
- 25 Isalanäset. Iordningställande av kommunalt naturreservat.

- 27 Borgärdet. Utveckling av Borgärdets centrum.
- 38 Myran. Våtmarksprojekt och friluftsområde.
- 46 Surbrunnshagen. Iordningställande av mark för bostäder, Kopparstaden.
- 52 Hyttgårdsparken. Utökning av skateparken, etapp 3.
- 69 Seminariegatan. Anläggande av cykelväg.
- 70 N:a Järnvägsgatan. Anläggande av cykelväg.

/PÅ GÅNG ÄR ÄVEN

Fördjupade översiktsplaner: Falu tätort och området runt Varpan samt delar av landsbygden i Falu kommun.

Arbetet startade i mars. Knappt nio månader senare var **den första etappen av Å-rummet** klar till en kostnad av cirka 17,3 miljoner kronor.

– Vi lyckades hålla den tidsplan som var uppsatt, trots att det under resans gång tillkom större ledningsarbeten som egentligen skulle ha varit klara när själva arbetet med Å-rummet startade, säger projektingenjör Michael Ahnfeldt nöjt.

TEXT: ANDERS NORIN FOTO: ULF PALM

Första etappen av Å-rummet är nu klar

På Falugatan har sju parkeringsplatser färdigställts utanför Basta/Systembolaget. Under sommarperioden kommer parkeringarna att tas bort för att ge plats för uteserveringar.

Utanför Dalarnas museum har ett stort cykelstråk anlagts. Stigaregatan är numera enkelriktad.

■ **ÅRUMMET/** Myntgatan, Stigaregatan, Falugatan och Östra Hamngatan är de gator som på olika sätt har byggts om i den första etappen av Å-rummet.

Gatorna har fått ny stenläggning, speciella cykelstråk har skapats liksom gångfartsområden, gång- och cykelvägar har blivit mer avskilda från övrig trafik, bänkar i mängder har kommit på plats, nya träd har planterats och bättre möjligheter för uteserveringar har skapats.

Alla kan nog vara överens om att miljön blivit betydligt vackrare.

– Det känns bra att en omfattande medborgardialog efter ett par år nu kan landa i ett konkret resultat. Min känsla är att projektet från att ha varit ifrågasatt av en del utifrån eko-

nomisk och trafiksynpunkt nu omfamnas och uppskattas av de allra flesta. Ofta är det så att det bli enklare att ta till sig saker när det finns på plats, säger kommunalrådet Jonny Gahnshag (S).

Medborgardialog med många önskemål

Bygget av nya Å-rummet startade visserligen i år, men en omfattande medborgardialog om vad Å-rummet egentligen borde innehålla gjordes redan för flera år sedan.

Det var väldigt många Falubor som ville vara med i dialogen och påverka det framtida resultatet.

Hur många av Falubornas önskemållidéer har blivit till verklighet?

– En hel del, men långtifrån allt, naturligtvis.

"Det känns bra att en omfattande medborgardialog efter ett par år nu kan landa i ett konkret resultat."

Jonny Gahnshag (S), kommunalråd i Falu kommun

Det fanns klara önskemål om att få bort buss- och biltrafiken från centrum. Busstrafiken är borta, men något bilfritt centrum har vi inte. Jag tror inte heller någon skulle acceptera detta fullt ut, säger Michael Ahnfeldt och fortsätter:

– Platser att vara på, fler sitttor, mera grönska, fler träd, bättre förhållanden för cyklister och gångtrafikanter, är några av de önskemål vi har uppfyllt. Östra Hamngatan är väl den gata som genomgått den största förändringen, och den ligger också närmast ån.

– I nästa etapp kan vi förhoppningsvis förverkliga önskemålen om bryggor och fontäner i Faluån, säger Jonny Gahnshag.

Sju parkeringar har också skapats på Falugatan, ett beslut som många haft funderingar kring.

– Parkeringarna är ett resultat av ett flexibelt tänkande, men också en kompromiss mellan medborgarnas, fastighetsägarnas och handlarnas olika synpunkter. Det innebär alltså att det blir parkeringar, men bara under perioden oktober-april. Under sommarmånaderna när folkkliv och uteserveringar förtjänar mer plats får bilarna maka på sig, säger Jonny Gahnshag.

Kostnaden för etapp 1

Etapp 1 är avslutad. Kostnaden för utförandentreprenaden gällande investeringen i själva Å-rummet kommer att landa på cirka 17,3 miljoner kronor. Men kommunen har även lagt 1,5 miljoner kronor på att göra nödvändiga

förbättringsarbeten på Falubron.

Projekteringen av etapp 2 kommer att inledas under 2018. Men när själva utförandearbetena kommer att starta går inte att säga något om i nuläget.

– Det beror lite på när Diös tänker göra sin ombyggnation av Bergströms galleria. Innan den är klar, påbörjar vi inga gatuarbeten, säger Michael Ahnfeldt.

– I dagsläget har knapp 20 miljoner investerats och inkluderar man etapp 2 framför Bergströms Galleria blir det ytterligare 7–8 miljoner. Ursprungliga budgeten låg på 35 miljoner, men både omprioriteringar i projektet och politiska beslut har reducerat summan, säger Jonny Gahnshag. ■

Michael Ahnfeldt är nöjd över att ha kunnat förverkliga många av Falubornas önskemål.

– Östra Hamngatan är väl den gata som genomgått den största förändringen, och den ligger också närmast ån.

/Det gäller i nya Å-rummet

Gångfartsområde

Gångfartsområdet sträcker sig från del av Östra Hamngatan, från Vattugränd, och del av Falugatan, fram till Holmgatan. Här får du inte köra fordonet med högre hastighet än gångfart. Du som är förare har väjningsplikt mot gående. Detta gäller samtliga fordon, även cykel.

Cykelstråk

Stråken för cykel är utförda med en rödaktig betongmarksten för att särskilja dem från andra ytor. Det sitter också symbolplattor för cykel där stråken börjar. Det är således lämpligare för cyklister på den ytan och fotgängare på den grå ytan bredvid. Det är dock inte förbjudet för fotgängare att gå där. Alla behöver visa varandra respekt i trafiken. Cyklister får även cykla på ytor bredvid de rödmärka stråken. I ett gångfartsområde får man röra sig över hela ytan. De olika stråken finns till för att visa var det är lämpligast att röra sig. På Falugatan ligger det på körytan smågatsten. Smågatsten kan upplevas otrevlig att cykla på. Därför är ett stråk med sågad överyta på smågatsten inlagd för cykel. Den sågade (och flammade) ytan ger en planare och för cyklister bättre yta att cykla på. Det stråket kommer märkas upp med en symbolplatta för cykel. Det stråket är således inte rödaktigt utan skiljer sig mer subtilt från den andra körytan. Eftersom det är gågata så gäller att man får cykla i gånghastighet och ska visa hänsyn till fotgängare.

Falugatan

Från den nyanlagda parkeringen utanför Falanhuset och fram till Stora torget är det gågata. Du får inte köra ett motordrivet fordon på en gågata annat än för att korsa den. Varuleveranser och vissa transporter kommer dock att vara tillåtna. Det kommer inte att vara någon busstrafik på gatan. Sommartid finns möjlighet att plocka bort parkeringen och i stället tillåta annan verksamhet, som uteservering.

Östra Hamngatan

Gångfartsområde från Vattugränd mot Falugatan. Här är det trångt för att hastigheterna skall vara låga. Man får köra bil på sträckan mellan Vattugränd och Falugatan. Syftet med ytan är att det ska vara en plats att uppehålla sig på. Trafikreglering Gångfartsområde skall utvärderas under juni och oktober 2018. Med regleringen gångfartsområde så fungerar det med uteservering utan avstängd trafik på sommaren. Man kommer dock inte kunna mötas samtidigt på sträckan förbi uteserveringen utan får vänta in varandra.

Myntgatan

Har blivit smalare och fått en avdelad gång- och cykelväg. Biltrafik tillåten åt båda håll.

Stigaregatan

År numera avsmalnad, med plats gjord för cykelstråk, och enkelriktad från Dalarnas museum och upp mot korsande Engelbrektskatan.

Engelbrektskatan

Utan förändring. Den är utsedd som en lämplig "matarväg" in i centrum.

KOPPARSTADEN SÄLJER FÖR ATT FINANSIERA NYPRODUKTION

Kopparstadens styrelse fattade den 30 oktober beslut om att sälja 158 lägenheter i Hosjö och Korsnäs. Skälet till försäljningen är att frigöra kapital för ökad nyproduktion.

■ **BOSTAD/** Kopparstaden planerar för att kunna bygga 75 lägenheter per år. Försäljningen är ett sätt att finansiera satsningen utan att kraftigt öka belåningen och därmed risken i bolaget. Det finns ett godkännande av kommunfullmäktige att sälja upp till 850 lägenheter fram till år 2021. I somras slutfördes försäljningen av 454 lägenheter i Bojsenburg och nu påbörjas processen att sälja ytterligare 158 lägenheter.

–Vår bedömning är att vi inte behöver sälja så mycket som 850 lägenheter. Om den här affären går i lås, blir det troligtvis inte någon mer större försäljning under perioden fram till år 2021, säger Pernilla Wigren, VD för Kopparstaden.

Kopparstaden kommer även efter försäljningen att vara den dominerande hyresfastighetsägaren i både Korsnäs och Hosjö.

– Vi värnar om att behålla vårt breda utbud av hyresrätter så 271 av områdenas 429 lägenheter behåller vi men försäljningen blir förhoppningsvis en injektion för områdena med en eller två nya fastighetsägare.

De berörda hyresgästerna är inbjudna till informationsmöte där de kommer få veta mer om försäljningen och få svar på frågor.

–Vår erfarenhet är att en försäljning väcker många frågor. Det allra viktigaste att förmedla är att alla får bo kvar med samma hyresavtal som idag och att det inte handlar om ombildning till bostadsrätter, avslutar Wigren. ■

Området Teatern mellan Sturegatan och Engelbrektsgränd, delen ut mot Gruvgatan. Här är en skiss på hur det är tänkt att se ut när alla 87 lägenheter planeras vara klara för inflyttning, hösten 2019.

KVARTERET TEATERN – MOT PREMIÄRFORM

Förberedelserna av marken där det nya *kvarteret Teatern* ska byggas, är i full gång. Hösten 2019 är det planerad inflyttning i de 87 lägenheterna – med bästa läge mitt i centrum.

TEXT: KARIN JANSSON SKISS: MONDO ARKITEKTER

■ **BOSTAD/** Just nu pågår pålning av marken där det nya kvarteret Teatern ska ligga och under sommaren har arkeologiska utgrävningar utförts i kvarteret. Namnet Teatern kommer av att det låg en teater här mellan 1825 och 1957. Sedan har det varit bensinmack på tomten, vilket innebär att marken måste saneras. Nu förstärks marken med pålar inför grundläggningen. Allt markarbete beräknas vara klart i februari nästa år.

I kvarteret Teatern kommer det att byggas tre huskroppar med 87 lägenheter i tre och en halv till fyra våningar. Huskropparna är formade som en hästsko kring en innergård med grönytor och lekplats, barnvagnsförråd, grillplats och cykelställ med tak. Området passar dig som vill bo centralt. Härifrån är det endast ett par hundra meter till Stora torget och nära

till shopping och nöjen. Samtidigt har du bara tio minuters cykeltur från Runn med bad och båtliv sommartid och fina långfärdsskridsko-banor på vintern.

Detaljplaneringen för lägenheterna är ännu inte klar, men samtliga blir toppmoderna och unika hem. De flesta, 54 lägenheter, kommer att ha inglasad balkong eller uteplats. I 16 av lägenheterna finns det två balkonger, varav en inglasad. 17 lägenheter erbjuder högre standard med egen bastu, genomgående parkettgolv i hela lägenheten, färgade köksluckor som tillval, induktionshäll och varmluftsugn. Lägenheterna med denna standard finns både med en eller två balkonger.

Tidpunkten för när lägenheterna öppnas för intresseanmälan kommer att meddelas längre fram. ■

Detaljplaneringen för lägenheterna är ännu inte klar, men samtliga blir toppmoderna och unika hem.

Dammar har byggts om i Svärdsjövattendraget

En rad olika åtgärder ska göras för att minska översvämningar och översvämningsskador i Svärdsjövattendraget – från Övertänger till utloppet i Runn. I år har arbeten utförts i delområde 1 och 2, som bland annat omfattar Pipardammen och Yttertängerdammen. – Trots att vi av olika anledningar har åkt på några förseningar, så kommer ändå allt arbete att hålla sig inom budgeterad ram. I år har vi satsat cirka 10 miljoner kronor på det här projektet, säger Jan-Åke Holmdahl, kommunens projektledare.

TEXT OCH FOTO: ANDERS NORIN

■ **SÄKERHET/** Begynnelsen till projektet var översvämningarna år 2000, då det politiskt beslutades att åtgärder skulle vidtas för att förhindra framtida skador till följd av höga flöden och nivåer.

Men det var först ifjol som själva åtgärdsarbetena kom igång. Piparån utflöde från sjön Tängren rensades/breddades samtidigt som ån nedströms Pipardammen rensades och en ny huvudfåra färdigställdes. I år har arbetet fortsatt i en betydligt större omfattning.

Pipardammen har byggts om...

I delområde 1 har Piparån från Tängren ner till Pipardammen färdigställd. Ombyggnationen av Pipardammen är genomförd och dammens avbördningsförmåga har fördubblats till minst 80 kubikmeter i sekunden.

Piparbron har genomgått en förlängning och upprustning och är sedan en tid tillbaka åter öppen för trafik.

Vid Pipardammen kommer två byggnader att uppföras och ny gatu/damm-belysning ska installeras.

– Förlängningen av vägbron på Heden i Övertänger by kommer utföras under 2018. Icke stabila jordarter och berg resulterade i att mer omfattande schaktningar fick lov att göras. Vi tvingades även projektera om Pipardammen då den visade sig ha mer allvarliga brister än vad tidigare utredningar hade visat, men den är färdigställd, säger Jan-Åke Holmdahl.

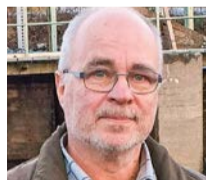
Ombyggnationen av Yttertängerdammen ska vara klart i slutet av månaden. Jan-Åke Holmdahl, kommunens vattensamordnare och projektledare, berättar nöjt att avbördningsförmågan i dammen därmed ökar till minst 80 kubikmeter i sekunden.

"Icke stabila jordarter och berg resulterade i att mer omfattande schaktningar fick lov att göras."

... liksom Yttertängerdammen

När det gäller delområde 2 planeras Yttertängerdammen vara klar i slutet av december. Även här kommer dammens avbördningsförmåga öka till minst 80 kubikmeter i sekunden. Ombyggnationen av vägbron har dragit ut på tiden men ska kunna öppnas under december.

Rensningar i Ålhustjärnen samt sprängningsarbeten och erosionsskydd längs den vänstra bropelaren sett i strömriktningen, kommer inte kunna utföras detta år på grund av flödessituationen.

Jan-Åke Holmdahl, vattensamordnare och projektledare, är nöjd med ombyggnationen av Pipardammen. – Den visade sig ha mer allvarliga brister än vad tidigare utredningar hade visat.

– Dessa arbeten inplaneras till april 2018. Man ska också ha med sig att vi har restriktioner att följa, som bland annat innebär att vi inte får arbeta i vatten under april, maj, juni, september och oktober, säger Jan-Åke Holmdahl.

Överskottsmassor till närområdet

Årets arbete har lett till att hela 15 000 kubikmeter med överskottsmassor skapats. Men massorna har kunnat användas för olika ändamål inom närområdet.

– Vi har bland annat använt massorna till att fylla igen en gammal barkdeponi inne på Balungstrands sågverksområde. En ravin vid Tängers gamla kraftstation har vi också lyckas täcka igen till glädje för många, säger Jan-Åke Holmdahl. ■

Syskonen Sigge och Ella Welander tränar längdskidåkning. - Svårast var det att åka uppför, säger Ella.

Snö och skidspår föder

Möjligheten att åka skidor på riktig snö redan i oktober ger intresset för skidåkning **en riktig boost** i Falun. Slingan som prepareras på Lugnet är knappt 1 kilometer lång och lockar många till att dra på sig längdskidorna.

TEXT OCH FOTO: KARI ÖSTNING

■ **SKIDOR/** Det är måndagskväll, ett ymnigt snöfall kommer från skyn. Det är -1 grad kallt. En liten flicka i 8-årsåldern kastar stavarna och går på skidorna fram till pappa.

– Det är jobbigt, jag vill inte åka mer nu, säger hon efter ett avklarat varv längs banan.

– Jo då, det går bra, säger pappa stöttande. Falu IK skidklubb har måndagsträning. En grupp med ungdomar drog på sig joggingskorna och gav sig iväg på barmarksträning. Tre andra grupper från klubben tränar i

skidspåren på Lugnet. Förutom barn och ungdomar från Falu IK Skidklubb syns barn och ungdomar från Korsnäs, Bjursås och Sägmyra, förutom vuxna som förlagt sin träning på anläggningen den här kvällen.

– Det är ju fantastiskt att vi har den här möjligheten. Att ha gjort ett par pass på snö hemma innan snölägret i Idre är guld värt, säger Mårten Sahlin som är ordförande i Falu IK skidklubb.

Att kunna åka skidor innan årets läger

"Det är viktigt när man växer upp att prova på fler sporter, och även lagsporter. Man lär sig olika saker och lär sig visa hänsyn."

Morten Sahlin

städar bort problemen som upptäcks i början av säsongen, pjäxor som är urväxta, kläder som är för små, skidor som behöver ersättas eller stavar som är för korta. Väl på plats på lägret kan barn och ungdomar då koncentrera sig på just skidåkningen.

Stora möjligheter på Lugnet

Falu IK skidklubb har cirka 350 medlemmar. Klubben var tidigare en del av Falu IK som då även hade friidrott på programmet, men

Omkring 200 skidåkare befinner sig samtidigt på Lugnet och tränar den här måndagskvällen.

För skidklubbarna i Falun betyder det mycket att det ligger snö redan i oktober på Lugnet.

Karolina Flogegård gör sin första träning i grupp på längdskidor den här kvällen. – Svårast var det att åka bakåt, säger hon.

Tyra Kallur instruerar Ella Welander hur man enklast tar sig upp när man ramlat.

en skidboom i Falun

sektionerna valde i samförstånd att splittra sig och bilda två separata föreningar. Det var en lång process som nu är i hamn.

Förr om åren höll föreningen till vid Stångtjärnsstugan. Men olika anledningar, som klimat och möjligheten att nyttja Lugnet har gjort att föreningen nu har just Lugnet som sin hemmaarena. En arena med stora möjligheter i och med det tidiga snöläget.

– Det är egentligen från höstlovet, vecka 44, som vi har snö på Lugnet. Att redan då få möjlighet att kliva på i spåren skapar ett intresse och en bredd på ett helt annat sätt när snön kommer. Vi är lyckligt lottade, säger Märten Sahlin.

Jobbigt men skonsamt

Självt har Morten åkt skidor sedan han var liten. Att det blev just skidor för hans del beror på flera olika anledningar.

– Det är viktigt när man växer upp att prova på fler sporter, och även lagsporter. Man lär sig

olika saker och lär sig visa hänsyn. För mig var det sammanhållningen samtidigt som jag gillade att vara ute på vintern som gjorde att det blev just längdskidor.

Strålkastarna lyser upp området och en bit bort går snökanonerna för fullt. Lugnetområdet är kuperat och sprintbackarna eller den så kallade mördarbacken kräver sitt.

– Träningen vi bedriver är allsidig och skonsam. Vi gör något som man behöver använda hela kroppen för, du använder benen, armarna, magmuskelnerna och ryggen och alla de muskelgrupperna ska syresättas. Att åka längdskidor är jobbigt. Det är en mycket varierad träning.

Träning för alla

Att åka längdskidor har blivit poppis, lite ”inne”, för närvarande och det märks i spåren på Lugnet. Ung som äldre fräser förbi i spåren. Vid området nedanför hoppbackarna pågår träningen för de yngsta. För många av barnen

"Jag ramlade en gång och Ella fyra gånger"

Tyra Kallur poängterar att kompiserna Ella Welander ramlade flest gånger

är det den här måndagen första gången de är med och tränar skidåkning i Falu IK skidklubb. Men det ser ut att bli fler gånger.

– Ja, det var roligt, det bästa är att man blir bra på att åka. Jag har åkt igår och idag. Svårast var att åka bakåt eftersom en åkte på mig då, säger Karolina Flogegård.

Karolina har åkt skidor sedan hon var fyra år, men det är första gången hon är med på en riktig gruppträning.

Kompisarna Tyra Kallur och Ella Welander har gjort sitt första pass för året.

– Ja det var roligt, Ella ramlade, säger Tyra Kallur och tjejnerna fnissar.

– Jag ramlade en gång och Ella fyra gånger, fortsätter Tyra.

– Svårast var det att åka uppför backen, säger Ella Welander.

På frågan om hur länge de åkt skidor kommer svaret blixtnabbt från Ella.

– En timme, säger hon och ler stort. ■

Nu ska vinter- väghållningen fungera bättre

Kommunen fick ta emot **en hel del kritik** gällande vinterväghållningen under den förra säsongen. Trafik- och markavdelningen har sedan dess jobbat intensivt för att det ska fungera bättre.

TEXT: KARI ÖSTNING FOTO: ANDERS NORIN

■ **TRAFIK/** Falu kommun har en upphandlad entreprenör, som sköter snöröjning, halkbekämpning, snöbortforsling, sandupptagning och gatuuppvärmning. Avtalet sträcker sig från 1 augusti 2016 till 31 juli 2018.

När det gäller vinterväghållningen har entreprenören särskilda kriterier för snöröjning och halkbekämpning att rätta sig efter, som bestämmelser om när man ska ploga eller sanda.

Kommunens gator, vägar och gång- och cykelstråk är indelade i olika prioriteringsnivåer som avgör i vilken ordning detta ska göras. På falun.se kan du själv se när ditt område står på tur.

– Under den förra vintersäsongen kom vi fram till att det fanns otydligheter i avtalet med entreprenören. Nu har vi haft en serie av möten med entreprenören, där vi gått igenom den kvalitetsnivå som kommunen vill uppnå och vi har kommit fram till en samsyn om den

nivå som ska gälla, säger Niklas Karlsson, chef för trafik- och markavdelningen på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

– Vi har haft en bra och tät dialog, som vi från och med den här säsongen hoppas ska bära frukt i form av en bättre vinterväghållning för Faluborna, säger Niklas Karlsson.

Plogas och sandas i turordning

Många ser till att det blir skottat, sandat och plogat på vintern i vår kommun. Trafikverket, Falu kommun, entreprenörer, gemensamhetsanläggningar och inte minst du som fastighetsägare.

Vissa gator plogas och halkbekämpas före andra. Gator där kollektivtrafiken kör och gång- och cykelvägar är prioriterade, de blir snöröjda vid fyra centimeters snödjup. Vid halka ska entreprenören Skanska Asfalt och Betong åtgärda detta inom fyra timmar.

Vi har beredskap med 20-talet fordon som kan rycka ut vid ett snöfall.

Falu centrum har också hög prioritet eftersom det är mycket trafik där. Gång- och cykelvägarna blir snöröjda vid fyra cm snödjup. Vid halka gäller även här att det ska åtgärdas inom fyra timmar. Bostadsgator blir snöröjda vid sju cm snödjup och halkbekämpning sker inom 24 timmar.

❄️ TÄNK PÅ ATT:

Enligt SMHI:s statistik snöar det normalt 15 gånger under en säsong och varje gång kommer det mellan åtta och tolv centimeter snö. Det är dock sällan vintrarna håller sig till det normala.

Vi har beredskap med 20-talet fordon som kan rycka ut vid ett snöfall. Men när det kommer mycket snö på en gång kan vi få problem att hinna med att snöröja överallt. Det kan ta upp till ett dygn innan alla gator och gång- och cykelvägar har plogats.

Förra säsongen fick kommunen ta emot en hel del kritik gällande vinterväghållningen. Nu ska det fungera bättre. På bilden ses den stora och nygrusade matarvägen genom Hosjöstrand.

/Frågor om snöröjningen

Har du frågor eller synpunkter kring vinterväghållningen på kommunens vägar, främst i Falu tätort, kontakta Falu kommun via e-post kontaktcenter@falun.se eller telefon **023-830 00** alternativt kommunens gatu-driftentreprenör Skanska Asfalt och Betong, telefon **070-374 78 22**.

Trafikverkets vägar:

Kontakta Trafikverkets kundtjänst på 0771-921 921.

Vägföreningsvägar/ vägsamfälligheter:

Kontakta lokal vägförening.

- Parkering. Tänk på var du parkerar ditt fordon eller lämnar din släpvagn. Om din bil står på vägen när plogbilen kommer blir jobbet med snöröjningen så mycket svårare. Det tar onödigt lång tid, resultatet blir sämre och dessutom finns det en risk att din bil kan bli skadad.
- På vissa gator gäller parkeringsförbud eller datumparkering. Så titta lite extra på skyltarna innan du parkerar din bil.
- Du som fastighetsägare måste också tänka på det som ligger på taken. En stor mängd snö eller en fallande istapp kan i värsta fall ge livshotande skador om den träffar en människa. Vi vill också att du sandar gångbanan utanför fastigheten så minskar vi risken för halkolyckor.
- Har du ett lågt staket eller kanske fina buskar runt din tomt så vill vi gärna att du märker ut dem för maskinföraren.

Håll koll på era barn när de leker i snöhögarna! Det är svårt för maskinförarna att se lekande barn i snön.

- Röj, klipp och ansa de buskar och träd som finns på din tomt så att de inte når utanför din tomtgräns. Tänk på att snötyngda träd skymmer sikten.
- Skotta inte ut snön på vägen som du har på din tomt. Risken finns att din snö hamnar hos grannen och det är ju inte så roligt för dem. Dessutom blir vägen smal och sikten skymd.
- Sist men absolut inte minst – håll koll på era barn när de leker i snöhögarna! Det är svårt för maskinförarna att se lekande barn i snön. Använd reflexer.

Hämta sand

På Ingarvsvägen 9 i Falun, innanför grindarna till höger, kan du på dagtid måndag–fredag hämta sand. Två hinkar kan du hämta kostnadsfritt, kom bara ihåg att ta med hinkar och skyffel. ■

■ VAKTMÄSTARE, BIBLIOTEKARIER, PEDAGOGER, POLITIKER, SJUKSKÖTERSKOR, INGENJÖRER, SOCIALSEKRETERARE, EKONOMER OCH MÅNGA FLER – I ORGANISATIONEN FALU KOMMUN ARBETAR NÄRA 5 000 PERSONER. I DEN HÄR SERIEN MÖTER DU NÅGRA AV DEM.

"Jag har världens roligaste jobb"

Han har arbetat med evenemang i större delen av sitt liv och säger själv att han har världens roligaste jobb. Bland alla artistbokningar han gjort genom åren rankar han den amerikanske countrysångaren Doug Seegers som den bästa. Möt **Per Staffas, evenemangssamordnare** på Falu kommun och huvudpersonen bakom kommunala storevenemang som Å-festen och festivalen Granny Goes Street.

TEXT: ANDERS NORIN FOTO: ULF PALM

■ **MIN VARDAG/** Intresset för att vara med och arrangera saker, skapa evenemang, var något som kom redan i ung ålder. Den unge musikern Per Staffas hade nämligen tillsammans med sina kamrater svårt att få spelningar. Lösningen blev att arrangera egna konserter.

– Jag har spelat musik i hela mitt liv, i flera olika band. Men när man var ung och spel-sugen haglade inte direkt spelningarna. Vi löste det hela genom att arrangera egna konserter, och för egen del kände jag att det också var en rolig bit att vara med och arrangera. Det ena ledde till det andra och när jag gick i sjuan eller åttan var jag med och bokade band till spelningar på Hea (Hedenborg) i Svärdsjö. Snowstorm, som var omättligt populära då, och Millencolin var några av de största bokningarna, säger Per Staffas.

Han var också huvudarrangören bakom Svärdsjöfestivalen som blomstrade under ett par år på 1990-talet.

Arbetat på kommunen sedan 1995

På Falu kommun har han arbetat sedan 1995. Det första jobbet var som fritidsledare på Svärdsjöskolan, 10–12-årsverksamheten.

– Där jobbade jag i många år innan jag hamnade på ungdomscaféet East Harbour Café

på Slaggatan, där JB:s ligger i dag. Där fick jag ansvaret för att boka in artister, säger Per Staffas.

Nästa arbetsplats blev Arenan på Mormorsgatan, fortfarande med fritidsledare som titeln. Men det var under den tiden han började arbeta mer intensivt med dåvarande Falukalaset och festivalen Granny Goes Street.

– Vi arrangerade en hel del konserter på Arenan, en i veckan, minst, men drog sedan ner på den biten för att lyfta fram den övriga verksamheten. Men mitt eget arbete hade blivit allt mer knutet till de kommunala evenemangen

"Jag har bara gjort bra bokningar."

och allt som skulle göras kring dessa, säger Per Staffas.

För 2,5 år sedan blev han därför förflyttad till kultur- och fritidsförvaltningens centrala verksamhet, där han fick titeln evenemangssamordnare.

– Med mina uppdrag är det perfekt att sitta centralt på förvaltningen. Jag har världens roligaste jobb, och lägger verkligen ner min själ i evenemangen. Att stå där på plats, att se att allt fungerar, att publiken i alla åldrar strömmar till, det är en häftig upplevelse, säger Per Staffas och fortsätter:

– Men utan alla medhjälpare skulle det inte fungera. Att genomföra Grannys kräver runt 200 personer med allt från teknik till städning. Ett bra samarbete med föreningslivet är därför en nödvändighet, och det har vi lyckats arbeta upp på ett bra sätt.

Jobbar med fem olika evenemang

De huvudsakliga arbetsuppgifterna rör fem olika evenemang: Å-festen, Granny Goes Street, Kulturnatten, Musik i Stadsparken och kommunens egen julgala – Julgodis – för personalen.

– Det är fullt tillräckligt. När de stora evenemangen pågår är det arbete dygnet runt

Per Staffas säger själv att han har världens roligaste jobb – som kommunens evenemangssamordnare. I den rollen är han huvudpersonen bakom stora kommunala evenemang som Å-festen och festivalen Granny Goes Street.

för egen del, men jag trivs med att lägga ner den energin. Ser man till Å-festen och Granny Goes Street är det ett året-runt-arbete, med alla förberedelser och bokningar som måste göras.

Just Granny Goes Street ligger honom lite extra varmt om hjärtat. Det erkänner han gärna.

– Den festivalen har jag ju startat från grunden och är därför lite extra personligt engagerad, så är det.

Kommunala evenemang – med fri entré

Alla stora kommunala evenemang har fri entré. De görs för Falun och Faluborna.

– Alla ska ha råd att gå på evenemangen, det är ett viktigt ställningstagande. För mig är evenemangen också ett sätt att skapa ett levande centrum. Forskning visar också att folk vill leva där det händer saker, därför är det här viktiga delar, säger Per Staffas.

Det kostar naturligtvis en hel del pengar att arrangera Å-festen och Granny Goes Street. Varje år söker Per Staffas därför pengar från kommunens eget evenemangsråd. Men tillskottet därifrån räcker oftast inte till.

– Nej, och dessutom brukar ett besked från rådet vänta på sig. Jag får försöka jobba parallellt med planeringen av evenemangen, och samtidigt förhandla med olika samarbets-

partners att få in de runt 500 000 kronor, utöver kommunens budget, som behövs för att dra det här runt. Det är något jag vill komma ifrån, och hoppas på att Falu kommun ska betala för evenemangen fullt ut. Det gäller dock att få med sig politikerna på banan i det fallet, säger Per Staffas.

Festen i juni – festivalen i september

Arbetet med Å-festen, som arrangeras den 8–9/6 2018, och Granny Goes Street, som har 1/9 2018 som datum, pågår redan för fullt.

Kontakter med artister är redan tagna, men inga kontrakt ännu skrivna.

/Per Staffas

Ålder: 45 år.

Familj: Sambo Marie Hansjons och barnen Elina 8 år och Ida 4 år.

Bor: Lilltåkt, Sundborn.

Fritidsintresse: Bandet Ebba Gold.

Favoritmat: Stuvade makaroner och korv.

Favoritdryck: Kaffe.

Det vet folk inte om mig:

Var framgångsrik backhoppare på 1990-talet.

"Jag har spelat musik i hela mitt liv, men när man var ung och spelsgugen haglade inte direkt spelningarna."

Vilken är den bästa boken du har gjort?

– Jag har bara gjort bra bokningar, säger Per Staffas och skrattar.

– Nej, skämt å sido. Doug Seegers, countryartisten som slog igenom i tv-programmet Jills Veranda, är nog den bästa boken. Jag högg till med en gång och fick ett bra pris. Några månader senare kostade han betydligt mer och hade inte varit möjlig för oss att boka med den snäva budget vi hade och har. Eldkvarn fick jag till Arenan två gånger och även metalbandet Opeth valde att komma till Arenan under sin världsturné. De här fyra bokningarna har känts extra bra, säger Per Staffas.

Men han gillar även att stå på scen själv med det egna bandet Ebba Gold – 800% Thåström. Ebba Gold startade i april 2000 och har sedan dess turnerat flitigt runt om i hela landet. Bandet spelar alla hits från Ebba Grön, Imperiet och Thåström solo.

– Jag är ju musiker också. Att få stå på scen och spela är en härlig kick. Vi gör fortfarande en hel del spelningar varje år runt om i Sverige, men väldigt sällan i Dalarna numera. Dagen före nyårsafton kommer vi dock att spela tillsammans med Sator på Falun bowling & krog, slutar Per Staffas. ■

Kommunfullmäktiges politiker tände 256 marschaller på Stora torget - en för varje förtroendevald i Falu kommun.

Att politiker hotas på grund av sitt politiska engagemang är inte ok. Britt-Marie Ahlenius-Romlin var en av politikerna som var med under manifestationen på Stora torget.

Camilla Andersson Sparring tänder marschaller för att markera att hot och våld mot förtroendevalda inte accepteras.

Politiker manifesterade mot hot och våld

Förtroendevalda i Falu kommun höll nyligen en **manifestation mot hot, våld och trakasserier** mot förtroendevalda. Nu vill politikerna uppmärksamma problematiken.

TEXT OCH FOTO: KARI ÖSTNING

■ **MANIFESTATION/** I Falu kommun finns 256 förtroendevalda politiker som verkar i nämnder, råd, utskott, styrelser och kommunala bolag. Därför var det också 256 marschaller som tändes på Stora Torget.

Hot och trakasserier mot politiker förekommer i samhället, men den senaste tiden har det blivit extra påtagligt efter att Patrik Liljeglöd, (v), berättat om det övergrepp han utsattes för i somras. Hot och trakasserier har även riktats mot en ung förtroendevald politiker i Hedemora som på grund av detta valt att sluta som politiker.

– Hot och våld mot förtroendevalda har ökat och det är ett direkt hot mot demokratin. Folk vittnar om oerhört tragiska händelser på grund av sitt uppdrag som politiker, det ska inte behöva vara så, säger kommunfullmäktiges ordförande Anna Strindberg (S).

Tre av tio har hotats

Nästan tre av tio förtroendevalda uppger att de har utsatts för trakasserier, hot eller våld i samband med sitt politiska förtroendeuppdrag enligt Politikernas trygghetsundersökning (PTU), utförd av Brottsförebyggande rådet.

Inför kommunfullmäktige i oktober hölls även en utbildning av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, för förtroendevalda i Falu kommun. Utbildningen handlade om hot och hat mot förtroendevalda, vad man kan göra som förtroendevald och hur man bör agera om man utsätts.

– Det handlade bland annat om hur mycket vi accepterar. Kommentarer i fikarummet, på stan när vi möter folk och hur man säger ifrån. Att vi stöttar varandra i de här frågorna. Vi har en policy för de här frågorna i Falu kommun, det är jätteviktigt att alla förtroendevalda vet att det finns en policy med riktlinjer på hur man agerar om det händer, när man kontaktar säkerhetsansvarig och så, säger Anna Strindberg.

Anna Strindberg tror att politiker tidigare varit för dåliga på att prata om det.

– Vi har nog varit naiva innan, tänkt att det drabbar inte mig. Falun har många engagerade politiker som lägger ner mycket tid för att bidra till ett ännu bättre Falun. Vi ville uppmärksamma detta genom att tända marschaller där antalet motsvarar antalet förtroendevalda politiker i Falu Kommun, säger Anna Strindberg (S) som tillsammans med Catharina Enhörning (M) är initiativtagare till den manifestation som hölls på Stora torget tidigare i höst.

"Ideellt ägnar jag jättemycket tid och engagemang åt att göra Falun bättre. Genom att visa hur roligt det är hoppas jag att fler ska engagera sig och ta ställning, gå med i ett parti."

Vill se skarpare lagstiftning

Anna Strindberg vill att fler engagerar sig politiskt eftersom det är roligt, viktigt och man kan påverka och förändra. Men, många väljer idag att inte engagera sig politiskt.

– Hat, hot och våld mot förtroendevalda är ett allvarligt hot för vårt demokratiska system och kan aldrig accepteras. Det undergräver systemet och kan leda till att människor avstår från att ta politiska uppdrag. Det kan också leda till att en förtroendevald inte vågar ta viktiga men impopulära beslut när ett hot hänger över en person eller dennes familj. Att yngre både är mer utsatta och uppger att de påverkas mest är extra oroande för vårt demokratiska system, säger Emil Broberg, 3:e vice ordförande, Sveriges Kommuner och Landsting.

För att komma tillrätta med problemen vill många nu se att lagstiftningen ses över och skärps.

Anna Strindberg (S), kommunfullmäktiges ordförande.

– Hot och våld mot förtroendevalda har ökat och det är ett direkt hot mot demokratin.

– SKL har under 10 års tid krävt en skarpare lagstiftning för att likställa att hot och våld mot förtroendevalda ska likställas med hot mot tjänstemän. Vi går nu in i valrörelsen och oron bland de förtroendevalda ökar. Att justitiedepartementet nu ser över lagstiftningen är bra. Men det kommer alldeles för sent eftersom lagstiftningen beräknas vara klar först efter valet, säger Emil Broberg.

Anna Strindberg vill att fler ska se att politik är roligt, och engagera sig.

– Ideellt ägnar jag jättemycket tid och engagemang åt att göra Falun bättre. Genom att visa hur roligt det är hoppas jag att fler ska engagera sig och ta ställning, gå med i ett parti. Politiker är inte en egen grupp människor utan helt vanliga arbetare. ■

/Statistik BRÅ publicerad 9/11 2017

- Under 2012–2016 har hot och våld mot förtroendevalda ledamöter i kommunfullmäktige ökat från 19 till 25 procent och i landstingen från 25 till 34 procent. Yngre är mer utsatta än äldre.

BRÅ:s rapport visar också bland annat:

- Av samtliga förtroendevalda är kvinnor oftare utsatta för hot i sociala medier. Där har det ökat från cirka 8 till 15 procent under perioden. För män är ökningen från cirka 8 till 13 procent.
- Storstadspolitiker är utsatta i större utsträckning än förtroendevalda på landsbygden.
- Vanligaste orsaken till att bli utsatt är att det fattats ett beslut och den vanligaste förövaren är en förargad man.
- Nästan var fjärde (24 procent) av samtliga förtroendevalda har påverkats i sitt uppdrag genom hot, hat och våld. En tredjedel av dessa (29 procent) har påverkats och censurerat sig själva vilket kan handla om att inte uttala sig i en fråga, agerat passivt eller ändrat ståndpunkt i en fråga. Yngre uppger att de påverkas i större utsträckning (46 procent).
- Uppdraget att vara ordförande är mer utsatt än att vara ledamot.

■ POLITIKERFRÅGAN:

Hur ser ni på hot och våld mot politiker och hur jobbar ni med frågan?

SOCIALDEMOKRATERNA:

Hot och våld mot förtroendevalda är ett allvarligt hot för demokratin och kan leda till att människor avstår från att ta politiska uppdrag. Vi arbetar förebyggande genom utbildning och information. Under 2016 fastställde vi i kommunfullmäktige även Riktlinjer vid hot, våld och allvarliga trakasserier mot förtroendevalda. Detta i syfte att utgöra ett stöd och en vägledning för oss förtroendevalda. Vi ska som förtroendevalda kunna genomföra vårt uppdrag utan inskränkningar och kunna känna oss trygga.

KRISTDEMOKRATERNA:

Kristdemokraterna ser hotet mot politikerna som ett angrepp mot demokratin.

Vi behöver komma närmare medborgarna för att få ökad förståelse för det arbetet vi gör och för de beslut vi fattar. Men idag har vi heltidsjobb och därmed jobbar vi frenetiskt med politik. Detta i sig skapar galopp mellan oss politiker och medborgarna. Förtroendegångarna till politiker måste ges i synnerhet för gruppledarna som slits mellan politik och egen försörjning i sina civila jobb. Det bästa vore om vi hade mer tid att möta medborgarna och förklara bakgrunden till viktiga beslut då tror jag att det blir mer förståeligt. Detta måste beaktas i Parlamentariska gruppen. Sen finns det farliga händelser och då har vi en säkerhetsansvarig på några plan.

VÄNSTERPARTIET:

Hot och våld är alltid fel oavsett vem det riktar sig mot. Hot och våld mot politiker riskerar att bli ett hot mot demokratin, för vem ska våga engagera i arbetet med att skapa vårt framtida samhälle om ingen längre vågar? Denna utveckling är en konsekvens av ett hårdare samtalsklimat. Vi kan vara ett strå i stacken att förändra detta genom att visa upp att i politiken har vi olika åsikter, men att vi ser våra politiska motståndare för de människor de är. Alla människor ägnar i någon mening sig åt politik, för alla människor har åsikter om hur de vill att samhället ska utvecklas i stort eller smått. Vi måste bara bli bättre på att visa att skillnaden mellan den som kallas för politiker och den som inte gör det, egentligen är väldigt liten.

MILJÖPARTIET:

Detta är en mycket viktig fråga för Miljöpartiet! Hot och hat mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot vår demokrati och insatser på området behövs. MP arbetar med samtal kring hur hot och hat mot förtroendevalda tar sig uttryck, hur utsatthet kan förebyggas och vilka framgångsfaktorer och utmaningar som behöver identifieras för våra förtroendevalda och alla andra i samhället. Ingen ska behöva vara rädd att bli utsatt för hot och våld när man gör en insats för samhället. MP arbetar i regeringen med

att ta fram en handlingsplan för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat, med fokus på att förebygga utsatthet hos förtroendevalda. Vid sidan av detta arbetar MP med stöd, konkret handledning och hjälp i utsatta situationer.

MODERATERNA:

Moderaterna har beredskap att hantera allvarliga händelser, krishantering ingår i vår kandidatutbildning. Tyvärr förekommer trakasserier och hot gentemot våra förtroendevalda. Det är mycket allvarligt, många har utsatts genom årens lopp och då ofta negligerat händelserna. Många gånger kan upprepade trakasserier medföra att man ger upp sin politiska bana. Det bidrar till allvarlig skada på det demokratiska systemet. Det måste försvaras varje dag! Därför polisanmäler vi

trakasserier. Lokalt är det gruppledaren och föreningsordföranden som hanterar frågorna. Det finns också resurser på läns- och nationell nivå att använda sig av.

LIBERALERNA:

I november hade vi liberaler landsmöte i Västerås för att ta beslut om vår politik. Något kvarter bort demonstrerade nazister. Hot och våld mot politiker ökar. Enligt en färsk rapport från Brottsförebyggande rådet så har en av fyra politiker upplevt hot eller våld. Vanligast är påhopp i sociala media. Rent fysiska påhopp förekommer. Det här gör att människor kan dra sig för att ta på sig politiska uppdrag eller att agera som politiker. Det är ett hot mot demokratin. Inom liberalerna har vi som policy att anmäla allt som uppfattas som hot eller våld till

säkerhetsansvarig inom vårt parti och därefter följer vi de rutiner vi har. Naturligtvis ska polisanmälan göras om det kan röra sig om brott.

CENTERPARTIET:

Vi har varit med och tagit fram riktlinjerna efter att en av våra ledamöter lyft frågan i KS och varit med i utformningen av underlaget. Det är oerhört viktigt att både kommunen och de politiska partierna jobbar med de förtroendevaldas trygghet på ett tydligare sätt. Det är viktigt ur olika perspektiv, dels för arbetsmiljön för de som är förtroendevalda men också ur den demokratiska synvinkeln och vad de kan leda till om vi inte gör det. Eftersom vi har en representativ demokrati är det viktigt att medborgare vågar engagera

sig. Men vi ser att hot och trakasserier ökar i samhället och det är något som vi aldrig kan tillåta vare sig när det gäller var och en, poliser, räddningstjänst, förtroendevalda eller någon annan i sin tjänsteutövning. ■

FALUPARTIET:

Hot och våld mot politiker (oavsett parti) är inte ok på något sätt. Det allmänheten oftast inte är medvetna om är att de flesta förtroendevalda (cirka 95 procent) är engagerade ideellt. Det innebär att vi lägger ner stora delar av vår fritid för svenska samhället. De som utsätter enskilda politiker för hot och våld hotar inte bara den enskilda individen utan hela vårt demokratiska samhälle. Vi arbetar med frågan genom var och ens genuina engagemang.

SVERIGEDEMOKRATERNA:

Enligt både BRÅ och SÄPO är SDs politiker mest utsatta för hot och våld. Vi tror att politikerförakt ofta har sin grund i hur politiker beskriver varandra. Därför är det viktigaste vi politiker och journalister kan göra, att behandla varandra respektfullt. Det är politiska lösningar som ska diskuteras, inte personer. Vi gjorde följande upprop i den budget vi lade i våras: "Vi uppmanar alla partier att hjälpa till med att inte skapa en situation likt vad vi sett under senaste presidentvalet i USA. Atmosfären i Falun är relativt respektfull mellan partierna jämfört med andra platser i landet. Vi åtar oss att fortsätta behandla våra politiska motståndare respektfullt och hoppas i gengäld att man inte ger oss arga tillmälen som svar på våra förslag i kommunen."

Nästa års budget

Majoriteten (S+C+MP) har nu fått igenom sitt slutförslag till budget för 2018-2020. Förstärkningar och prioriteringar är i första hand riktade till barn och unga.

■ **BUDGET/** Vid novembersammanträdet var det dags att besluta kring diverse föreslagna resursförstärkningar och omprioriteringar utifrån den fastlagda budgeten i juni.

Det budgeterade resultatet för 2018 är 70 miljoner kronor och en reserv finns för oförutsedda händelser på 29 miljoner kronor.

Majoritetspartierna anslog redan i våras ytterligare 27,5 miljoner kronor till barn- och utbildningsnämnden för uppskattade volymökningar 2018, samt 3,5 miljoner till ökad hyra när ventilationen förbättras i skollokaler.

Nu får barn- och utbildningsnämnden ytterligare tillskott för 2019 (28,2 miljoner kronor) och 2020 (62,2 miljoner kronor). Även omvårdnadsnämnden får ett ytterligare ekonomiskt tillskott: 2019 (15,9 miljoner kronor) och 2020 (22,1 miljoner kronor).

Kollektivtrafikens budgetanslag ökades i förra budgetbeslutet för att möta upp det ökade kostnadsläget. I och med höstens beslut genomförs en skatteväxling där kommunalskatten sänks med 47 öre och landstingsskatten höjs med lika mycket, när Landstinget Dalarna får hela ansvaret för den allmänna kollektivtrafiken. Kommunen behåller ansvaret och budgeten för skolskjutsar.

Andra nyheter i höstbudgeten inför 2018 är resurstillskott för att kunna intensifiera arbetet med individer som lider av psykisk ohälsa eller av andra skäl har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

– Vi satsar 1 miljon kronor på ett så kallat Fontänhus som ger rehabilitering och avlastar andra verksamheter. Falu kommun kommer också att delta i den kommande tillnyktringsenheten i länet, säger kommunalrådet Jonny Gahnshag (S).

Noterbart är att samtliga oppositionspartier hade lämnat in egna budgetförslag. Några skiljde sig stort från majoritetens förslag – några betydligt mindre.

Ett möte med kommunfullmäktiges ledmöter den 11 september gick i hållbarhetens tecken. Richard Holmqvist (MP), ordförande i miljörådet, hade bjudit in Fredrik Warberg, expert på hållbarhetsfrågor, från Tidsverkstaden i Göteborg. – Vi politiker fick **nya och fördjupade insikter** om allvaret i klimat- och miljöfrågorna – och att problem också går att lösa, berättar Richard.

TEXT: EWA BROBÄCK FOTO: MAGNUS STÅLBERG

Bättre livskvalitet när vi lever hållbart

■ **HÅLLBARHET/** Hållbarhetsfrågorna är viktigare än någonsin. Därför måste våra politiker arbeta målmedvetet och våga stå för obekväma beslut. Och ha tålamod att förklara varför, vilket kräver kunskap.

– Frågor som handlar om ekologisk hållbarhet hamnar lätt i skymundan i fullmäktigesammanhang, och därför är jag glad över att vi fick till den här viktiga och angelägna vidareutbildningen för Faluns politiker, säger Richard.

Kommunen har ett stort ansvar

Falu kommun har jobbat aktivt med hållbarhetsfrågor sedan 90-talet och mycket har hänt sedan det första miljöprogrammet skrevs 1995. För att nå visionen och det övergripande målet ”Hållbar utveckling” arbetar kommunen idag utifrån tre strategiska styrdokument – folkhälsoprogrammet, tillväxtprogrammet och miljöprogrammet – som täcker aspekterna social-, ekonomisk- och ekologisk hållbarhet.

– Eftersom kommunen och de kommunala bolagen har stort inflytande och kan agera som organisation, utförare, beställare, samhällsaktör och som myndighet beroende på situation och sammanhang, är det viktigt att vi politiker har ungefär samma syn på hur Falun ska utvecklas – och hur vägen mot målbilderna ser ut, säger Richard.

Målmedvetet hållbarhetsarbete

Efter Fredrik Warbergs engagerande föredrag

Richard Holmqvist (MP) är vice ordförande i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, ersättare i kommunstyrelsen och dess lednings- och utvecklingsutskott, ledamot i kommunfullmäktige samt ordförande i Miljörådet.

berättade kommunens hållbarhetsstrateg Cecilia Berg om vilka områden som är prioriterade i de tre hållbarhetsprogrammen. När det handlar om miljöprogrammet arbetar kommunen just nu främst med frågor som rör klimat och konsumtion. Innan dagens grupparbeten tog vid fick

fullmäktige dessutom en analys av tillståndet i Falun. Richard ger exempel på satsningar och projekt som genomförs i kommunen:

– Vårt kommunala bolag Falu Energi och Vatten (FEV) har jobbat länge, målmedvetet och kreativt med energi-produktion och avfallshantering och fått internationella utmärkelser för sitt arbete.

Han nämner också kommunens arbete med den biologiska mångfalden, till exempel de nya reservaten Sanders gammelskog och Isalanäset.

– Kommunen arbetar också intensivt med matsvinnet, främst i skolorna, och med projektet Koll på konsumtion för att främja hållbar handel.

Mer måste göras

Men mycket återstår också att göra. Till exempel när det gäller transporterna, som genererar cirka 40 procent av våra koldioxidutsläpp. Frågan är komplex och kontroversiell.

– Kommunen upphandlar inte längre fordon som går på fossila bränslen om det inte finns speciella skäl, berättar Richard.

Kollektivtrafiken har också en viktig roll när det gäller Faluns persontransporter. En ny kollektivtrafiknämnd har nyligen bildats med Landstinget Dalarna som huvudman, vilket öppnar för förändringar och nytänkande.

– Jag hoppas att ”hållbarhetsfullmäktigemötet” den 11 september kommer att medverka till att miljöarbetet i Falun blir ännu bättre framöver, avslutar Richard. ■

"Kommunen upphandlar inte längre fordon som går på fossila bränslen"

Nu fortsätter Falu kommun att gallra i sina skogar. Näst på tur står Hosjö/Hosjöstrand-området.

Gallringsarbetet fortsätter – Hosjö står på tur

Falu kommun fortsätter med sin organiserade skogsskötsel. Näst på tur står en **omfattande gallringsinsats** i Hosjö/Hosjöstrand-området.

TEXT OCH FOTO: ANDERS NORIN

■ **SKOGSVÅRD/** – Kommunens skog i det här området har inte gallrats på länge, och skogen är därför tät och mörk på många ställen. Genom gallringen kommer vi bland annat att öppna upp skogen mot närliggande tomter. Vi ska också avverka träd vid strandlinjen för att skapa en bättre bild av den vackra Hosjön, säger LarsOlov Winge, kommunens skogsförvaltare.

Det är på flera olika platser som gallringsarbetet i det aktuella området ska genomföras. Gallringen är planerad att genomföras under vintern.

Värdefulla träd lämnas

Men den närmaste tiden kommer gränser att markeras ut med träkäppar/röd gula band.

– Vi börjar även med underlöjning av klenare träd och sly för att underlätta för själva gallringen. Buskar och värdefulla små-träd som rönnar lämnas. Särskilt värdefulla mindre områden lämnas för lek/naturhänsyn, säger LarsOlov Winge.

I gallringen kommer skogen att öppnas upp mot tomter, men gallringen ökar också variationen genom att skapa små luckor i skogen där plantor kan växa upp. Särskilt värdefulla äldre träd och trädgrupper kommer att bli kvar. Mindre områden lämnas som naturhänsyn.

Skogsskötseln in i ny fas 2015

Det var under 2015 som skogsskötseln i Falu kommun gick in i en ny fas efter en genomförd omorganisation.

– Man kan säga att kommunen skött sin skog väldigt försiktigt under årens lopp och på många ställen borde en gallring ha genomförts för länge sedan. Nu har vi börjat ta tag i det hela på allvar, säger LarsOlov Winge.

Bara under det senaste året har en rad gallringar genomförts runt om i kommunen.

Lilla Källviken, Tallen, Roxnäs, Backberget, Tiskbergsvägen, Övre Norslund, Hästberg, Krondiket,

Lugnet, Herrhagsskogen och Skutudden är områden som har klarats av.

– Efter Hosjö/Hosjöstrand finns gallringsarbeten i Hälsingberg och Gamla Berget närmast inplanerade under 2018. Behovet av gallring är fortsatt stort i kommunens skogar, säger LarsOlov Winge.

Har ni hunnit med att gallra enligt de mål som ni har satt upp i kommunens skogsskötselplan?

– Enligt planen har vi ett skogligt behov av att gallra mer än 50 procent av vår areal på ganska kort tid. Det är vare sig möjligt eller önskvärt. Vi har inte några rampengar för att sköta skogen. Intäkterna ska täcka kostnaderna. Det innebär att vi hela tiden behöver kunna gallra skogar som ger bra netton för att täcka kostnader i områden som inte ger netto.

– Nära bebyggelse är det betydligt dyrare att avverka än ”ute på skogen”. Några år efter en gallring kommer ett uppslag av buskar och sly som vi måste röja och på så sätt forma den nya skogen. Det kostar en hel del och kommer att öka betydligt efterhand vi gallrar. Ytterligare en kostnad är mindre logistikåtgärder.

– I Hosjöområdet handlar det om cirka åtta platser, där vi gör markarbeten för att kunna hämta virke och ris med lastbil, slutar LarsOlov Winge. ■

OS-DELEGATION FRÅN KINA BESÖKTE FALUN

Nyligen hade Falu kommun besök av en OS-delegation från Kina och provinsen Hebei, som tillsammans med Peking arrangerar vinter-OS 2022. Syftet med besöket var att ta del av Faluns erfarenheter av att arrangera skid-VM.

TEXT: ANDERS NORIN FOTO: ANDERS HANSSON

■ **IDROTT/** Tidigare i höstas blev Falu kommun kontaktad av Business Sweden, som meddelade att en kinesisk delegation ville besöka VM-staden Falun.

För ett par veckor sedan så fanns ledningen från Hebei-provinsens olympiska organisationskommitté på plats i Falun, efter att också ha gjort besök i Norge och Finland. Större delen av vinter-OS i Peking arrangeras nämligen i grannprovinsen Hebei.

Syftet med resan till Falun var att lära och ta del av erfarenheter för att kunna arrangera stora mästerskap, likt Skid-VM i Falun 2015.

Falu kommuns Sara Tigerström Monfelt, mediachef under skid-VM i Falun, träffade delegationen för att göra en presentation av Falun2015. Dagen på Lugnet avslutades med en tur upp i bergbanan och ett besök på VM-muséet i det stora hopptornet.

FALUN BLIR EN FAIRTRADE CITY

Nu är Falun på väg att bli en Fairtrade city. Kommunfullmäktige har nämligen beslutat att kommunen ska ansöka om en diplomering. Fairtrade city är en diplomering till kommuner som engagerar sig för rättvis handel och etisk konsumtion.

■ **RÄTTVISA/** Diplomeringen innebär att kommunen lever upp till kriterier och krav på rättvis handel och ILO:s kärnkonventioner i offentlig upphandling, att kommunen bedriver ett aktivt informationsarbete samt att kommunen jobbar för att öka utbudet av fairtrade-märkta produkter i butiker, på serveringsställen och arbetsplatser.

KALENDARIET: DECEMBER–MARS

- DECEMBER**
- 9 Julbordsshow med JLT Falun. Bowling och Krog
 - 9, 15, 17 Charles Dickens. En Julsaga, Nisserska Teatern
 - 9, 16, 23, 30 Skridskokul, Lugnet.
 - 13 Traditionellt Luciafirande. Carl Larsson-gården.
 - 13 Lucia i Falu Gruva.
 - 13 Musik i kyrkorna - Lucia. Stora kopparbergs kyrka.
 - 14 Malena & Lasse, Magasinet.
 - 16 Julkonsert - När julen kom till stan, Lugnetkyrkan.
 - 16 IBF Falun - IBF Örebro, Lugnet.
 - 16 The Legends - The Christmas show, Kristinehallen.
 - 17 Musik i Kyrkorna - Luciafirande, Grycksbo kyrka.
 - 17 Julkonsert med Falu Kammarkör. Stora kopparbergs kyrka.
 - 17 Musik i kyrkorna.

- Julkonsert, Aspeboda kyrka.
 - 26 Rydell & Quick. Falun Bowling och Krog.
 - 29 IBF Falun - AIK IBF, Lugnet.
- JANUARI**
- 1 Nyårskonsert, Kristinehallen.
 - 3 IBF Falun - Storstora IBK, Lugnet.
 - 5 Thomas Di Leva. Falun Bowling & Krog.
 - 6 Musik i Kyrkorna - In Dulci Jubilo vol 1, Stora kopparbergs kyrka.
 - 7 Julkonsert i Trettonhelgen, Grycksbo kyrka.
 - 7 Ken Ring - En musikalisk upplevelse, Kristinehallen.
 - 10 IBF Falun - Team Thorengruppen SK, Lugnet.
 - 13 Ockön sôm Helst orkester, Lingsheds bystuga.
 - 13 IBF Falun - IBK Dalen, Lugnet.
 - 24 IBF Falun - AIK IBF, Lugnet.

- 26 Pain. Falun Bowling & Krog.
 - 27 Stjärngalen - familjeföreställning, Kristinehallen.
- FEBRUARI**
- 3 Emmy + Emil, Kristinehallen.
 - 9 William Spetz, Magasinet.
 - 9 Hits of the 60's. Kristinehallen.
 - 10 Runn Winter Week, Runn.
 - 10 IBF Falun - Mullsjö AIS, Lugnet.
 - 13 Musik I gränlandet - barock och folkmusik med nya öron, Dalarnas museum.
 - 16 Moneybrother, Magasinet.
 - 17 DOF- Par i fyror, Kristinehallen.
 - 17 IBF Falun - Jönköpings IK, Lugnet.
 - 17 Cascada, Falun Bowling & Krog.
 - 23 Sabina Ddumba, Magasinet.
 - 23 How To Become Swedish In

- 60 Minutes, Kulturhuset tio14.
 - 24 Babblarna. Första musikalen, Kulturhuset tio14.
 - 24 Live på bio - Opera från Metropolitan - La Bohème, Kulturhuset tio14.
 - 24 P-Floyd. Falun Bowling & Krog.
 - 28 IBF Falun - Pixbo Walenbostam IBK, Lugnet.
- MARS**
- 2 The Sounds. Falun Bowling & Krog.
 - 9 Darin, Magasinet.
 - 9 Var inte rädda - Standup Show med Henrik Schyffert, Kulturhuset tio14.
 - 10 Barnens skidspel, Lugnet.
 - 10 Tre århundraden - tre tonsättare, Kristinehallen.
 - 10 IBF Falun - Linköping IBK, Lugnet.
 - 15 FIS World Cup Finals Svenska Skidspelet, Lugnet.

TÄVLING/

Känner du din kommun?

I Falun finns det här kända huset som varje år brukar besökas av gäster från både när och fjärran. Känner du igen dig?

Skicka svaret till:

Vårt Falun, Kommunikationskontoret, 791 83 Falun eller mejla redaktionen@falun.se

Vi vill ha ditt svar senast den **31 januari**. Tre vinnare belönas med ett presentkort på 200 kr hos Visit Dalarna - vinsten kommer med posten. Rätt svar och namn på vinnarna presenteras i nästa nummer av Vårt Falun.

Vinnare

Svaret på frågan i förra numret av Vårt Falun var Svartnäs och byggnaden som tidigare inhyste lanthandeln. Det var tydligen ganska svårt, men några hade ändå rätt svar. Tack för vykort och mejl. Vinnare denna gång:

- Börje Olsson
- Ylva Åström
- Maud Hedlund

Grattis - vinsterna kommer med posten.

Gilla oss!

FACEBOOK/ Visste du att Falu kommun har en officiell Facebook-sida? Det har vi haft sedan 2009. Här hittar du information och kan ställa frågor. Gå gärna in och gilla oss - [facebook.se/falukommun](https://www.facebook.com/falukommun) Flera förvaltningar, fritidsgårdar och projekt har även egna Facebook-sidor. För mer information, se [falun.se/socialamedier](https://www.falun.se/socialamedier).

Kalendariet visar ett axplock av allt som händer runt om i kommunen. Vissa evenemang ges vid flera tillfällen. Vi reserverar oss för ändringar och eventuella felskrivningar. Detaljer och tider hittar du hos Falu turistbyrå på Trotzgatan 10-12 eller www.visitdalarna.se. För biljetter till flera av evenemangen, tfn 0771-62 62 62.

Nästa nummer kommer i mars 2018. Nyhetstips: redaktionen@falun.se eller tfn 023-830 80!